ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ദ്വാദശസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
തതശ്ചാനുദിനം ധർമഃ സത്യം ശൗചം ക്ഷമാ ദയാ ।
കാലേന ബലിനാ രാജൻ നങ്ക്ഷ്യത്യായുർബലം സ്മൃതിഃ ॥ **1** ॥

വിത്തമേവ കലൗ നൃണാം ജൻമാചാരഗുണോദയഃ ।
ധർമൻയായവ്യവസ്ഥായാം കാരണം ബലമേവ ഹി ॥ **2** ॥

ദാമ്പത്യേഽഭിരുചിർഹേതുർമായൈവ വ്യാവഹാരികേ ।
സ്ത്രീത്വേ പുംസ്ത്വേ ച ഹി രതിർവിപ്രത്വേ സൂത്രമേവ ഹി ॥ **3** ॥

ലിംഗമേവാശ്രമഖ്യാതാവൻയോൻയാപത്തികാരണം ।
അവൃത്ത്യാ ൻയായദൗർബൽയം പാണ്ഡിത്യേ ചാപലം വചഃ ॥ **4** ॥

അനാഢ്യതൈവാസാധുത്വേ സാധുത്വേ ദംഭ ഏവ തു ।
സ്വീകാര ഏവ ചോദ്വാഹേ സ്നാനമേവ പ്രസാധനം ॥ **5** ॥

ദൂരേ വാർയയനം തീർഥം ലാവൺയം കേശധാരണം ।
ഉദരംഭരതാ സ്വാർഥഃ സത്യത്വേ ധാർഷ്ട്യമേവ ഹി ॥ **6** ॥

ദാക്ഷ്യം കുടുംബഭരണം യശോഽർഥേ ധർമസേവനം ।
ഏവം പ്രജാഭിർദുഷ്ടാഭിരാകീർണേ ക്ഷിതിമണ്ഡലേ ॥ **7** ॥

ബ്രഹ്മവിട്ക്ഷത്രശൂദ്രാണാം
യോ ബലീ ഭവിതാ നൃപഃ।
പ്രജാ ഹി ലുബ്ധൈ രാജന്യൈ -
ർനിർഘൃണൈർദസ്യുധർമഭിഃ ॥ **8** ॥

ആച്ഛിന്നദാരദ്രവിണാ യാസ്യന്തി ഗിരികാനനം।
ശാകമൂലാമിഷക്ഷൗദ്രഫലപുഷ്പാഷ്ടിഭോജനാഃ ॥ **9** ॥

അനാവൃഷ്ട്യാ വിനങ്ക്ഷ്യന്തി ദുർഭിക്ഷകരപീഡിതാഃ।
ശീതവാതാതപപ്രാവൃഡ്ഹിമൈരന്യോന്യതഃ പ്രജാഃ ॥ **10** ॥

ക്ഷുത്തൃഡ്ഭ്യാം വ്യാധിഭിശ്ചൈവ സന്തപ്സ്യന്തേ ച ചിന്തയാ।
ത്രിംശദ്വിംശതിവർഷാണി പരമായുഃ കലൗ നൃണാം ॥ **11** ॥

ക്ഷീയമാണേഷു ദേഹേഷു ദേഹിനാം കലിദോഷതഃ।
വർണാശ്രമവതാം ധർമേ നഷ്ടേ വേദപഥേ നൃണാം ॥ **12** ॥

പാഖണ്ഡപ്രചുരേ ധർമേ ദസ്യുപ്രായേഷു രാജസു।
ചൗര്യാനൃതവൃഥാഹിംസാനാനാവൃത്തിഷു വൈ നൃഷു ॥ **13** ॥

ശൂദ്രപ്രായേഷു വർണേഷുച്ഛാഗപ്രായാസു ധേനുഷു।
ഗൃഹപ്രായേഷ്വാശ്രമേഷു യൗനപ്രായേഷു ബന്ധുഷു ॥ **14** ॥

അണുപ്രായാസ്വോഷധീഷു ശമീപ്രായേഷു സ്ഥാസ്നുഷു।
വിദ്യുത്പ്രായേഷു മേഘേഷു ശൂന്യപ്രായേഷു സദ്മസു ॥ **15** ॥

ഇത്ഥം കലൗ ഗതപ്രായേ ജനേ തു ഖരധർമിണി।
ധർമത്രാണായ സത്ത്വേന ഭഗവാനവതരിഷ്യതി ॥ **16** ॥

ചരാചരഗുരോർവിഷ്ണോരീശ്വരസ്യാഖിലാത്മനഃ।
ധർമത്രാണായ സാധൂനാം ജന്മ കർമാപനുത്തയേ ॥ **17** ॥

സംഭലഗ്രാമമുഖ്യസ്യ ബ്രാഹ്മണസ്യ മഹാത്മനഃ।
ഭവനേ വിഷ്ണുയശസഃ കൽകിഃ പ്രാദുർഭവിഷ്യതി ॥ **18** ॥

അശ്വമാശുഗമാരുഹ്യ ദേവദത്തം ജഗത്പതിഃ।
അസിനാസാധുദമനമഷ്ടൈശ്വർയഗുണാൻവിതഃ ॥ **19** ॥

വിചരന്നാശുനാ ക്ഷോണ്യാം ഹയേനാപ്രതിമദ്യുതിഃ।
നൃപലിംഗച്ഛദോ ദസ്യൂൻ കോടിശോ നിഹനിഷ്യതി ॥ **20** ॥

അഥ തേഷാം ഭവിഷ്യന്തി മനാംസി വിശദാനി വൈ।
വാസുദേവാംഗരാഗാതിപുണ്യഗന്ധാനിലസ്പൃശാം।
പൗരജാനപദാനാം വൈ ഹതേഷ്വഖിലദസ്യുഷു ॥ **21** ॥

തേഷാം പ്രജാവിസർഗശ്ച സ്ഥവിഷ്ഠഃ സംഭവിഷ്യതി।
വാസുദേവേ ഭഗവതി സത്ത്വമൂർത്തൗ ഹൃദി സ്ഥിതേ ॥ **22** ॥

യദാവതീർണോ ഭഗവാൻ കൽകിർധർമപതിർഹരിഃ।
കൃതം ഭവിഷ്യതി തദാ പ്രജാസൂതിശ്ച സാത്ത്വികീ ॥ **23** ॥

യദാ ചന്ദ്രശ്ച സൂര്യശ്ച തഥാ തിഷ്യബൃഹസ്പതീ।
ഏകരാശൗ സമേഷ്യന്തി തദാ ഭവതി തത് കൃതം ॥ **24** ॥

യേഽതീതാ വർതമാനാ യേ ഭവിഷ്യന്തി ച പാർഥിവാഃ।
തേ ത ഉദ്ദേശതഃ പ്രോക്താ വംശീയാഃ സോമസൂര്യയോഃ ॥ **25** ॥

ആരഭ്യ ഭവതോ ജൻമ യാവന്നന്ദാഭിഷേചനം।
ഏതദ് വർഷസഹസ്രം തു ശതം പഞ്ചദശോത്തരം ॥ **26** ॥

സപ്തർഷീണാം തു യൗ പൂർവൗ ദൃശ്യേതേ ഉദിതൗ ദിവി।
തയോസ്തു മധ്യേ നക്ഷത്രം ദൃശ്യതേ യത് സമം നിശി ॥ **27** ॥

തേനൈത ഋഷയോ യുക്താസ്തിഷ്ഠന്ത്യബ്ദശതം നൃണാം।
തേ ത്വദീയേ ദ്വിജാഃ കാലേ അധുനാ ചാശ്രിതാ മഘാഃ ॥ **28** ॥

വിഷ്ണോർഭഗവതോ ഭാനുഃ കൃഷ്ണാഖ്യോഽസൗ ദിവം ഗതഃ।
തദാവിശത് കലിർലോകം പാപേ യദ് രമതേ ജനഃ ॥ **29** ॥

യാവത് സ പാദപദ്മാഭ്യാം സ്പൃശന്നാസ്തേ രമാപതിഃ।
താവത് കലിർവൈ പൃഥിവീം പരാക്രാന്തും ന ചാശകത് ॥ **30** ॥

യദാ ദേവർഷയഃ സപ്ത മഘാസു വിചരന്തി ഹി।
തദാ പ്രവൃത്തസ്തു കലിർദ്വാദശാബ്ദശതാത്മകഃ ॥ **31** ॥

യദാ മഘാഭ്യോ യാസ്യന്തി പൂർവാഷാഢാം മഹർഷയഃ।
തദാ നന്ദാത് പ്രഭൃത്യേഷ കലിർവൃദ്ധിം ഗമിഷ്യതി ॥ **32** ॥

യസ്മിൻ കൃഷ്ണോ ദിവം യാതസ്തസ്മിന്നേവ തദാഹനി।
പ്രതിപന്നം കലിയുഗമിതി പ്രാഹുഃ പുരാവിദഃ ॥ **33** ॥

ദിവ്യാബ്ദാനാം സഹസ്രാന്തേ ചതുർഥേ തു പുനഃ കൃതം।
ഭവിഷ്യതി യദാ നൃണാം മന ആത്മപ്രകാശകം ॥ **34** ॥

ഇത്യേഷ മാനവോ വംശോ യഥാ സംഖ്യായതേ ഭുവി।
തഥാ വിട്ശൂദ്രവിപ്രാണാം താസ്താ ജ്ഞേയാ യുഗേ യുഗേ ॥ **35** ॥

ഏതേഷാം നാമലിംഗാനാം പുരുഷാണാം മഹാത്മനാം।
കഥാമാത്രാവശിഷ്ടാനാം കീർതിരേവ സ്ഥിതാ ഭുവി ॥ **36** ॥

ദേവാപിഃ ശന്തനോർഭ്രാതാ മരുശ്ചേക്ഷ്വാകുവംശജഃ।
കലാപഗ്രാമ ആസാതേ മഹായോഗബലാൻവിതൗ ॥ **37** ॥

താവിഹൈത്യ കലേരന്തേ വാസുദേവാനുശിക്ഷിതൗ।
വർണാശ്രമയുതം ധർമം പൂർവവത് പ്രഥയിഷ്യതഃ ॥ **38** ॥

കൃതം ത്രേതാ ദ്വാപരം ച കലിശ്ചേതി ചതുർയുഗം।
അനേന ക്രമയോഗേന ഭുവി പ്രാണിഷു വർതതേ ॥ **39** ॥

രാജന്നേതേ മയാ പ്രോക്താ നരദേവാസ്തഥാപരേ।
ഭൂമൗ മമത്വം കൃത്വാന്തേ ഹിത്വേമാം നിധനം ഗതാഃ ॥ **40** ॥

കൃമിവിഡ്ഭസ്മസംജ്ഞാന്തേ രാജനാമ്നോഽപി യസ്യ ച।
ഭൂതധ്രുക് തത്കൃതേ സ്വാർഥം കിം വേദ നിരയോ യതഃ ॥ **41** ॥

കഥം സേയമഖണ്ഡാ ഭൂഃ പൂർവൈർമേ പുരുഷൈർധൃതാ।
മത്പുത്രസ്യ ച പൗത്രസ്യ മത്പൂർവാ വംശജസ്യ വാ ॥ **42** ॥

തേജോഽബന്നമയം കായം ഗൃഹീത്വാഽഽത്മതയാബുധാഃ।
മഹീം മമതയാ ചോഭൗ ഹിത്വാന്തേഽദർശനം ഗതാഃ ॥ **43** ॥

യേ യേ ഭൂപതയോ രാജൻ ഭുഞ്ജന്തി ഭുവമോജസാ।
കാലേന തേ കൃതാഃ സർവേ കഥാമാത്രാഃ കഥാസു ച ॥ **44** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
ദ്വാദശസ്കന്ധേ ദ്വിതീയോഽധ്യായഃ ॥